De Ontvoerde

GRAAF

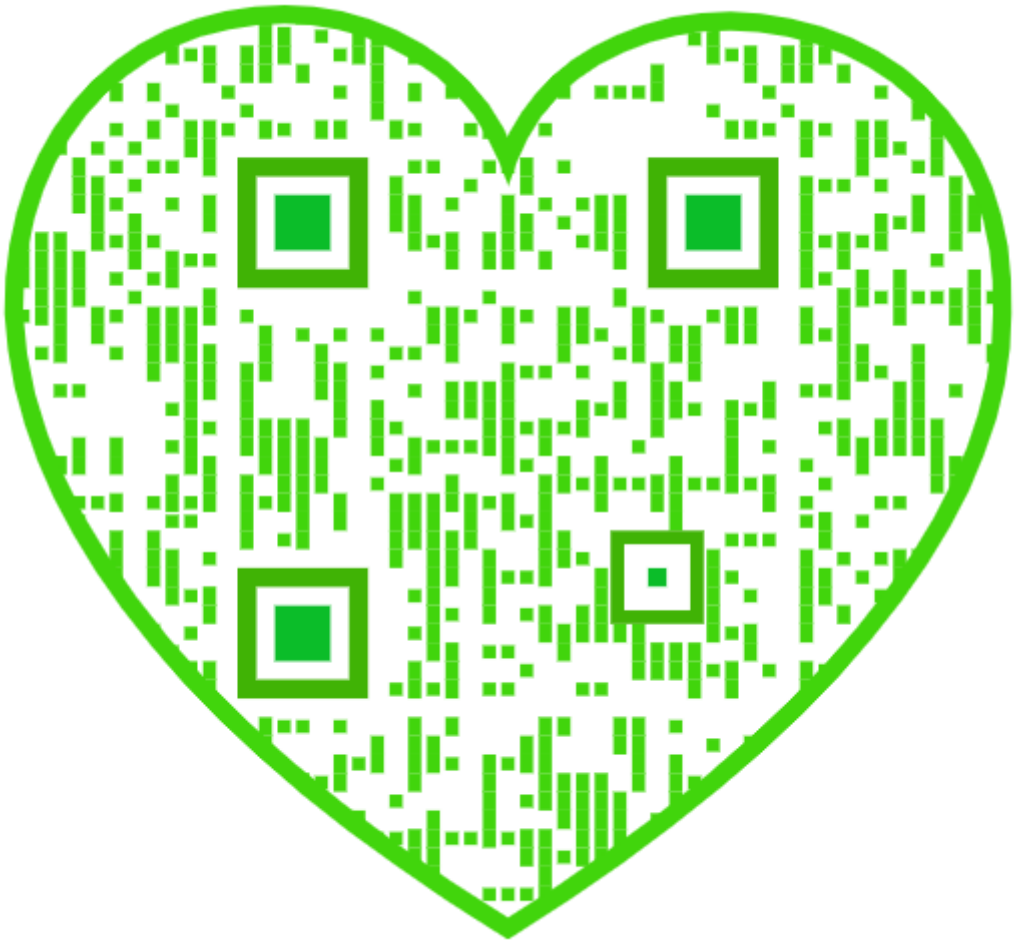

De ontvoerde Graaf.

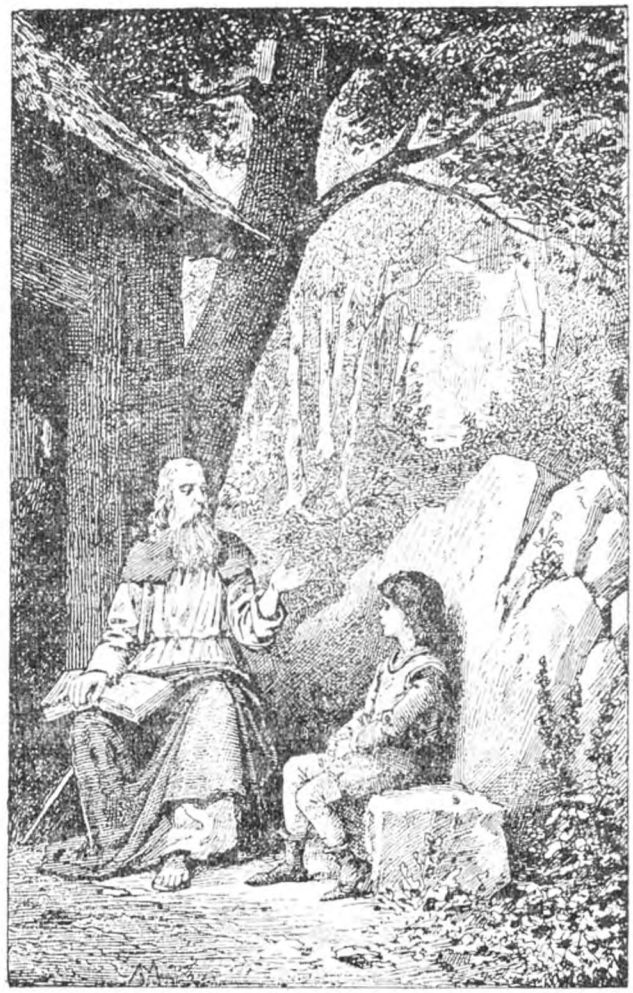

Hendrik luisterde met de grootste aandacht op de woorden des grijsaards. *(Blz. 38)*.

DE

ONTVOERDE GRAAF

NAAR

L. FRIEDEL

DOOR

A. VAN LOO.

STEENBRUGGE.
A.-J. WITTERYCK, Drukker-Uitgever.
Groote Laan, 136.

—

1924.

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN.

De ontvoerde Graaf.

I.

Kinderen verzorgen is engelenwerk.

In 't begin der vorige eeuw verhief zich aan den rand van het uitgestrekte woud van B... een aloud doch prachtig slot, door graaf Frederik van Eichenfels en zijn gemalin Adelheid betrokken. Hun echt was met de geboorte van slechts één kind gezegend geworden, een allerliefst en bevallig knaapje, met name Hendrik, dat zij om het zeerst beminden.

Doch alvorens de knaap den naam zijns vaders stamelen kon, barstte een oorlog los, en de edele graaf werd genoodzaakt gade en kroost te verlaten om zich onder de banier van zijn vorst te gaan scharen. De goede gravin, met haar bedienden alleen op het slot achtergebleven, bracht nu al haar genegenheid op den kleinen Hendrik over, haar eenigen troost tijdens de afwezigheid van haar gemaal. Zij besloot zich geheel en al aan de opvoeding van dit dierbaar kind toe te wijden. Met het innigste verlangen zag zij den dag te gemoet, waarop zij haar wederkeerenden echtgenoot hun zoontje zou kunnen voorstellen, tot een flink en aanminnelijk knaapje opgegroeid.

Op zekeren avond was de gravin met den kleinen Hendrik op haar schoot, in haar kamer gezeten, terwijl Margriet, het kindermeisje, den knaap spelend eenige afgeplukte bloempjes voorhield. Het wichtje strekte lachend

zijn handjes naar de bloemen uit. Met een zoeten glimlach op de lippen staarde de moeder haar lieveling aan en verheugde zich in de blijdschap van haar kind, toen eensklaps een der wapenknechten, welke graaf Frederik ten strijde waren gevolgd, ongemeld het vertrek binnentrad en de droeve tijding bracht, dat zijn meester, gevaarlijk gewond, dringend verzocht om zijn vrouw nog eenmaal te mogen omhelzen alvorens uit dit leven te scheiden, iets wat, naar allen schijn, niet lang meer zou uitblijven.

Bij deze woorden spreidde zich een plotselinge bleekheid over het gelaat der gravin, en zoo hevig schrikte zij, dat het kind haar bijna ontviel. De bode, de overmatige ontsteltenis zijner meesteres merkende, poogde haar nu eenigen troost te geven door haar de hoop op 's graven mogelijke herstelling in te spreken, doch hij kon haar niet ontveinzen, dat het gevaar nakend was, en, wilde zij haar echtgenoot nog in leven vinden, zij dadelijk diende te vertrekken en haar reis steeds voort te zetten, zonder dag of nacht stil te houden. De gravin besloot dus onverwijld zich op weg te begeven. Zij omhelsde haar zoontje onder het storten van overvloedige tranen.

— Lieve Hendrik, snikte zij, helaas! gij kunt de smart uwer moeder nog niet beseffen! Arm kind, nooit zult gij uw vader hebben gekend!... Ach! mijn hart breekt bij de gedachte van u te moeten scheiden, doch het is mij onmogelijk u mede te nemen op die lange pijnlijke reis en te midden der oorlogsgevaren... O Margriet, vervolgde zij, zich tot het kindermeisje wendend, ik vertrouw u het dierbaarste toe wat ik bezit; verzorg toch naar behooren mijn kleinen Hendrik, laat hem geen oogenblik onbewaakt, zelfs niet gedurende zijn slaap. Handel met den knaap net alsof ik steeds er bij tegenwoordig ware; besteed aan hem de zelfde zorgen en oplettendheid. Verzuim niet, wanneer het weder gunstig is, hem elken morgen, in den tuin, ter wandeling te leiden. Zing hem soms een vroolijk lied voor, praat

minzaam met hem, vertoon hem bloemen en andere fraaie voorwerpen, die zijn gezicht kunnen streelen, maar zorg vooral hem nooit iets in handen te geven, dat hem zou kunnen beschadigen of bezeeren. Ik acht het overbodig u aan te manen den knaap nooit het geringste leed toe te brengen, en durf mij met de hoop vleien, dat gij geduldig zijn kleine gebreken zult verdragen. *Kinderen verzorgen is engelenwerk*, wees gij derhalve de engelbewaarder van mijn zoon. Ik heb Martha, de huishoudster, met het bestuur van het huis belast en haar tevens het opzicht over de dienstboden opgedragen ; zij zal mij trouw rekenschap van uw gedrag afleggen en toezien, dat gij al mijn bevelen nauwkeurig volbrengt. Beloof mij deze mijn aanwijzingen niet in den wind te slaan, opdat ik ten minste in dit opzicht gerust kunne wezen. Indien ik, bij mijn terugkomst, mijn kind frisch en gezond wedervind, zal ik u mildelijk weten te beloonen.

Margriet beloofde zich behoorlijk van haar taak te kwijten. De gravin drukte haar zoontje een vaarwelkus op de wangetjes, zegende het, overhandigde het dan aan het kindermeisje en stapte vervolgens, onder het gesnik harer dienstboden, in haar rijtuig, dat dadelijk vertrok, ofschoon de avond reeds aan het dalen was en de regen bij stroomen neerplaste.

II.

Een kleine ongehoorzaamheid met een groote ramp gestraft.

Margriet was een jong ouderloos boerenmeisje, argeloos, godvreezend, zachtaardig en opgeruimd van inborst en op wier jeugdig gelaat gezondheid en onschuld blonken. Deze vereenigde eigenschappen hadden de gravin aangezet haar als kindermeid in dienst te nemen. Vast was het meisje besloten de onderrichtingen harer meesteres stipt na te komen, want zij beschouwde de gravin als haar weldoenster. De erkentenis vuurde haar ijver nog aan, en zij schiep er een waar genoegen in, het aanvallig wichtje met de teederste zorgen te omringen.

Op zekeren dag zat Margriet met haar breiwerk in de hand naast het sierlijk wiegje, waarin de kleine Hendrik rustig lag te slapen. Zij had het bestrooid met rozenknopjes en allerlei andere lieflijke bloemen, opdat de blikken van het lieve kind bij zijn ontwaken aangenaam zouden verrast worden. Een lichte, helderwitte sluier was boven de wieg gespannen, ten einde het knaapje tegen de steken der vliegen te beschutten, en door dit doorschijnend weefsel heen kwamen zijn blozende en bolvormige wangetjes nog frisscher voor dan de rozen, waarmede een bezorgde hand zijn slaapleger had versierd.

Eensklaps liet een troep rondreizende muzikanten vóór de poort zich hooren. Aanstonds kwamen de bedienden van het slot toegeloopen en, de afwezigheid hunner meesters te baat nemende, brachten zij de vreemdelingen in de benedenzaal, ten einde zich eens ter dege met dans en muziek

te verlustigen. Margriet, ofschoon op de muziek verslingerd, was, getrouw aan de bevelen der gravin, rustig naast het sluimerende kind blijven zitten, toen Joris, de tuiniersjongen, driftig de kinderkamer binnentrad en uitriep:

— Welaan, Margriet, kom eens naar beneden! Gij zoudt u moeilijk kunnen verbeelden, hoe lustig het er toegaat, en hoeveel pret wij hebben!.... Nooit hoorde ik een zoo voortreffelijke muziek. Een der mannen beukt met zijn vuist op een tamboerijn met belletjes omzet, als wou hij het ezelsvel aan stukken slaan; een kleine bengel speelt vrij wel den triangel, terwijl een forsche, bolwangige kerel op een hoorn blaast, dat de ooren er mij nog van tuiten.... Kom toch spoedig mede.

Margriet weigerde, en zeide, dat zij den kleinen Hendrik geen oogenblik alleen mocht laten.

— Bah! wat kinderpraat vertelt gij nu! riep de jonge losbol, of zoudt ge wellicht gansch alleen de vrome willen uithangen, terwijl al de anderen zich vermaken?... Gij ziet immers wel, dat de knaap is ingesluimerd, en gij kunt hem toch, waarachtig, niet helpen slapen.... Welaan, kom dus mede, binnen een kwart uurtje zijt gij hier reeds terug.

Margriet liet zich overhalen. Met kloppend hart trad zij de zaal binnen, waar al de bewoners van het kasteel vergaderd waren, doch zij genoot er weinig vermaak. Zij werd gedurig door een onbekenden angst gekweld. Herhaaldelijk wilde zij uit den dans scheiden, doch de overige dienstboden wederhielden haar telkens. Eindelijk niet langer meer haar onrust kunnende bedwingen, vlood zij de zaal uit, en keerde ijlings naar het lieve kind terug, dat door de gravin aan haar zorgen was bevolen geworden.

Doch, wie zal haar schrik beschrijven, toen zij bevond, dat de wieg ledig was en het kind verdwenen. Aanvankelijk poogde zij zich gerust te stellen met de gedachte, dat wellicht de eene of andere dienstbode in haar afwezigheid, het kind in een ander bed had verborgen, ten einde haar

vrees aan te jagen. Doch het denkbeeld alleen, dat deze kwade poets eensdaags de gravin ter oore mocht komen en deze hierdoor haar nalatigheid zou vernemen, deed haar sidderen. Zij doorliep angstig al de vertrekken, doch geen spoor was van het kind te vinden. Dan maakte zich een doodelijke schrik van haar meester, zij vloog naar beneden, en onverhoeds te midden der dansers vallende, kreet zij :

— De jonge graaf rust niet meer in zijn wieg,... wie uwer heeft mij dien gemeenen trek gespeeld,... door het kind weg te nemen ?

Allen staarden elkander verbluft en verschrikt aan ; daar niet één hunner de zaal had verlaten, konden zij zich de verdwijning van het kind niet verklaren. De dans werd onmiddellijk gestaakt, en de muzikanten trokken haastig af, zonder zelfs op betaling aan te dringen. De dienstboden doorzochten nauwkeurig de gansche woning, en weldra kregen zij de verschrikkelijke overtuiging, dat de jonge graaf degelijk was geroofd geworden, want, benevens het kind, miste men nog tal van kostbare voorwerpen.

Een algemeen gejammer steeg nu onder de bedienden op.

— God, mijn God, snikte Martha de huishoudster, hoe zal mevrouw te moede zijn, wanneer zij het gebeurde verneemt.... Ach ! dien ijselijken slag zal zij niet overleven !

Margriet vooral was aan de hevigste wanhoop ten prooi. In haar radeloosheid wilde zij het slot ontvluchten, en hadde men haar niet met geweld wederhouden, zij ware wellicht zich in de rivier gaan verdrinken.

— Ach ! kreet zij gedurig, terwijl droefheid en berouw haar hart verscheurden, wie had ooit gedacht, dat dit kortstondig plichtverzuim, dat een zoo geringe ongehoorzaamheid zulke verschrikkelijke gevolgen zou na zich sleepen !

III.

Moedersmart.

Terwijl al de bedienden van het kasteel, in de kinderkamer vereenigd, het vertrek met hun gejammer vervulden, terwijl Margriet, als waanzinnig op het ledige wiegje blikte, waarnaast zij op de knieën was gezonken, te midden der rozen waarmede zij het den zelfden morgen nog versierd had en die nu verwelkt en met de voeten getrapt, over den grond verspreid lagen, werd de deur geopend en op den dorpel verscheen .... de gravin.

De wonde van den graaf was zoo ernstig niet geweest als men het aanvankelijk had gemeend. De tegenwoordigheid en de teederste zorgen zijner gemalin verhaastten zijn genezing. Zoodra hij buiten gevaar verkeerde, had de gravin, op zijn aandringen, en meer nog door haar moederlijke aandrift er toe bewogen, de terugreis ondernomen, om haar dierbaar kind te komen omhelzen. Zoodra het rijtuig op het voorplein van het slot stil hield, wipte zij er vlug uit en snelde regelrecht naar de kinderkamer, waar zij haar lieveling hoopte aan haar hart te drukken.

Moeilijk ware het de verslagenheid te beschrijven, waarin de dienstboden bij het plotseling verschijnen der gravin gedompeld werden. Margriet slaakte een luiden gil van vertwijfeling. Bij het gezicht der opgezwollen en roodgeweende oogen van het kindermeisje, alsmede van de ontsteltenis die op het gelaat der overige dienstboden te lezen stond, en vooral nog van het ledige wiegje, waarop haar blik dadelijk bij het binnentreden was gevallen, werd de gravin door een onzeglijke benauwdheid aangegrepen. Zij bestormde haar dienaars met vragen, doch niemand

durfde haar de verschrikkelijke waarheid openbaren. Duizenden angstwekkende gedachten vlogen haar met bliksemsnelheid door het brein en troffen haar ziel met een bang voorgevoel; zij vermoedde, dat men haar het overlijden van haar kind ging aankondigen. Eindelijk, toen de dienstboden, door haar vragen gepraamd, het waagden in bedekte woorden, haar de ijselijke gebeurtenis bekend te maken, was het haar, alsof de grond onder haar voeten wegzonk en bezwijmend viel zij in hun armen.

Wanneer zij weer tot bezinning kwam, barstte zij in een tranenvloed los.

— O mijn God, mijn God, klaagde zij, wat een schromelijke ramp! Mijn kind, mijn dierbaar kind!.... En mijn echtgenoot, hoe zal die tijding zijn hart verpletteren!.... Hendrik, mijn allerliefste, waar bevindt gij u thans?.... In welke handen zijt gij gevallen! Ach, indien gij eens door struikroovers waart opgelicht geworden, die u van alle onderwijs zouden verstoken laten, en u buiten allen godsdienst en zedenleer groot brengen!.... Hoe verschrikkelijk is deze gedachte!.... Liever, ja duizendmaal liever zag ik u ten grave dragen; dan althans, zou ik mij met de hoop mogen vleien u eenmaal in Gods schoonen hemel weder te vinden, terwijl zelfs die troost mij thans is ontzegd!....

De arme Margriet, intusschen, bleef voor allen troost onvatbaar. Zij viel de gravin te voet en smeekte met overvloedige tranen haar vergiffenis af.

— Ach! mevrouw, nokte zij, kon ik ten koste van mijn leven uw kind u wedergeven, ik aarzelde geen oogenblik u dit offer te brengen!.... leg mij een strenge straf op.... laat mij sterven!.... ik heb het ten volle verdiend.

De gravin had medelijden met de wanhoop der arme meid en schonk haar vergiffenis.

— Uw diepe droefheid en uw oprecht berouw, sprak zij, maken u mijner vergeving waardig, ga, u zal geen leed geschieden; doch thans kunt gij door u zelve u overtuigen,

hoe verstandig mijn bevelen waren en hoe bedachtzaam ik handelde door u aan te sporen dit kind nooit, al ware 't slechts één enkel oogenblik, alleen te laten ; gij ziet nu aan wat groote gevaren de zucht naar vermaken, de lichtzinnigheid en ongehoorzaamheid den mensch blootstellen. Uw zoo kort verzuim is voldoende geweest om mijn geluk voor immer te verwoesten. Voortaan zal mijn ziel door het verdriet verflensen even als de rozen die daar onder mijn voeten vertrapt liggen.

Wanneer de gravin, eenigszins van haar eersten schrik bekomen, vernam, dat de roof pas enkele uren te voren gepleegd was, zond zij dadelijk haar dienaars in alle richtingen uit en beval alom opzoekingen te doen. Doch de uitgezondenen keerden allen, de eenen voor, de anderen na, onverrichter zake terug. Telkens er een aankwam, ijlde Margriet hem verlangend te gemoet, doch zoodra zij van ver, aan de uitdrukking van diepen mismoed, die op hun gelaat geprent stond, bemerkte, dat hun tocht zonder uitslag was gebleven, begon de wanhoop, een oogenblik gestild, weer heviger dan ooit in haar boezem te woelen. Toen ook de laatste bode terugkeerde, zonder het minste spoor van het vermiste kind te hebben ontdekt, werd mede de laatste sprankel van hoop uit des meisjes bloedend harte gerukt, en haar tranen vrijen loop gevend, dreigde zij van 't overvloedig weenen blind te worden. Dan, allengs scheen haar troostelooze droefheid ietwat te bedaren ; doch zij verbleekte en vermagerde met den dag, zoodat zij na enkele weken nog slechts de schim bleek te zijn van hetgeen zij vroeger was geweest ; ook voelde eenieder medelijden met het beklagenswaardige meisje. Op zekeren dag verdween zij eensklaps, zonder dat iemand kon te weten komen, wat van het arme schepsel was geworden.

IV.

Het roovershol.

Kleine Hendrik was gestolen geworden door een oud, leelijk en boosaardig Bohemerwijf, met zwarte, glimmende haren en een koperkleurig, flets wezen. Deze afschuwelijke vrouw oefende een tweevoudig bedrijf uit, dat overigens opperbest samenging; zij gaf zich voor waarzegster uit, maar verzuimde niet, bij passende gelegenheid, de lichtgeloovige lieden te bestelen. Onder voorwendsel de toekomst te verklaren, doch in werkelijkheid om de ligging der plaatsen te verkennen, had zij enkele dagen te voren zich op het kasteel aangeboden. Zij behoorde tot de bende der zoogenaamde muzikanten. Terwijl deze laatsten de dienstboden in een der benedenzalen hadden bijeengelokt en hen door hun luidruchtige muziek geheel opgewonden maakten, was het Bohemerwijf in het kasteel gedrongen, langs een tuindeur welke Joris, de hoveniersjongen, onvoorzichtig genoeg, had opengelaten, en behoedzaam langs de lustboschjes en struikgewassen sluipend, had zij de woning bereikt zonder door iemand opgemerkt te worden. Vervolgens langs een geheime trap, welke zij bij haar eerste bezoek op het kasteel had bespeurd, naar boven klimmend, had zij het kind uit zijn wieg genomen, en zich van al de kostbare voorwerpen die onder haar bereik stonden, meester gemaakt. Dan weer langs den zelfden weg het slot verlatend, was zij naar het bijgelegen woud gevlucht, waar zij tusschen het dichte kreupelhout verscholen, den nacht verbeidde om haar buit in veilige haven te brengen. Ruimschoots van levensmiddelen voorzien, zette de helleveeg steeds haar weg voort, bij voorkeur langs eenzame paden voortsnellend, zich over dag in het hakhout of tusschen het

De hoofdman der rooversbende.

opgeschoten koren verbergend, en slechts bij nacht haar tocht voortzettend.

Na aldus vele mijlen wegs te hebben afgelegd, bereikte zij eindelijk een afgelegen plaats in het gebergte, waar zich een afzichtelijke spelonk bevond, het overblijfsel van een sinds lang verlaten en deels ingestorte ijzergroeve. De ingang dezer grot was zoo behendig achter rotsblokken en struikgewassen verborgen, dat alleen een geoefend oog hem hadde kunnen ontdekken. Zich tusschen de brokkelige steenhoopen en door de doorn- en braamstruiken een weg banende, bereikte zij, niet zonder moeite, een ijzeren deur. Zij haalde nu een sleutel uit haar tasch te voorschijn, deed het slot openspringen, en, na een langen, duisteren gang te hebben doorloopen, kwam zij in een ruime rotsholte.

Dit onderaardsche hol strekte tot verblijf aan een gansche bende roovers. Daar sloten zij in overgroote, stevige kisten de opbrengst hunner rooftochten weg: als kostbare stoffen, goud- en zilverwerk, juweelen, enz. Wanneer de kinderroofster binnentrad, waren de bandieten — allen kerels met een terugstootend voorkomen, — juist in hun nest vergaderd en hielden zich met drinken, rooken en spelen onledig. Groot was hun vreugde, toen zij vernamen, dat het gestolen kind de jonge graaf von Eichenfels was, en zij overlaadden het slordige wijf met gelukwenschen, daar zij het zoo sluw had aangelegd om den rijken knaap te ontvoeren.

— Thans kunnen wij ons in veiligheid achten, sprak nu de hoofdman; het mocht gebeuren, dat een onzer gezellen in handen van het gerecht viel, dan zou men hem spoedig weer loslaten, bij de enkele bedreiging, dat zijn overige makkers zijn dood op dit kind zouden wreken. En derhalve voegde hij er bij, zich tot de oude vrouw wendend, — die bij de bende de bediening van kokin en huishoudster waarnam, — wakker ik u aan de grootste zorg te dragen voor dit kind, wiens leven voor het onze zal borg staan.

Het was dus in deze spelonk, dat de kleine Hendrik opgroeide en zijn eerste woorden leerde stamelen, dat zijn verstandsvermogens zich ontwikkelden. Het knaapje had hoegenaamd geen herinneringen uit zijn eerste kindsheid behouden ; het geheugde zich niet ooit de zon, den hemel, noch de prachtige natuur te hebben aanschouwd. Nooit drong een heldere zonnestraal in de afschuwelijke woning binnen ; alleen een rookende lamp, aan het somber en berookt gewelf opgehangen, verspreidde een mat, roodachtig licht over den naakten rotswand. Aan mondvoorraad ontbrak het er niet ; de roovers zorgden voor brood, groenten, vleesch, en zelfs wijn had men er in overvloed. In een hoek der spelonk stond een overgroote ton met water, dat, nu en dan, ververscht werd, en in deze onderaardsche woning tot waterbron moest dienen. Doch daar men dit nat op tamelijk verren afstand moest gaan halen, was de Boheemsche er zeer zuinig mede, en gelastte Hendrik uitdrukkelijk immer zorg te dragen de kraan behoorlijk te sluiten. Een hoop stroo, waarover, bij wijze van slaaplakens, kostelijke tapijten waren uitgespreid, diende tot leger aan de gansche bende.

De oude vrouw liet het den kleine aan niets ontbreken, spijs en drank kreeg hij zooveel het hem lustte, doch zijn opvoeding werd geheel en al verwaarloosd. Men leerde hem noch lezen noch schrijven, van het bestaan van één God was hij al mede onbewust. Slechts één enkel dier roovers trok zich den knaap aan ; het was een nog jonge man die tot een deftige familie behoorde en een degelijke opvoeding had genoten, doch wien de drift tot het spel en allerlei andere buitensporigheden op de baan der misdaad hadden gevoerd. Telkens als hij van een strooptocht terugkeerde, bracht hij Hendrik eenig speelgoed mede. Nu eens schonk hij hem allerhande uit hout gesneden en sierlijk geverfde beeldjes, als een schaapskooi met herder en hond, of een kunstig nagebootsten tuin met boomen, waaraan tal

van roode en gele vruchten hingen ; een andere maal begiftigde hij hem met een kleinen spiegel, of een fluitje, waarop hij hem een vroolijk deuntje leerde spelen, of een tuil van kunstbloemen vervaardigd. Zelfs wees hij hem de manier aan dergelijke bloemen te knippen, te kleuren en op te maken. Uren lang hield de knaap zich soms hiermede bezig, en wist aldus in dit vervelend roovershol een nuttig tijdverdrijf te vinden. Wat de kleine echter boven al zijn speelgoed verkoos, was een klein portret zijner moeder, dat de oude Boheemsche mede in het kasteel had gestolen. Het was een echt meesterstuk van schilderkunst, omvat in een gouden medaljon met edelgesteenten afgezet en met een fijn geslepen glas bedekt. Doch de oude gaf het hem slechts zeer zelden in handen, wanneer zij eens in goede luim verkeerde, en, na enkele stonden, nam zij het telkens weer terug.

De jonge roover, waarvan wij zooeven gewaagden en die Willem heette, staarde dikwijls droomend op het lieflijk portret. De beeltenis zijner eigen moeder kwam hem dan vóór den geest, en hij wischte vaak een verborgen traan uit het oog.

— Arm kind, murmelde hij alsdan, wat een onmenschelijke wreedheid was het toch u aan uw minnende moeder te ontrukken !.... Wat bittere tranen zal zij om u vergoten hebben !.... Ach ! kon ik u in haar armen terugvoeren, hoe gaarne deed ik het ; doch ik zelf ben hier al niet veel beter dan een gevangene. Sinds lang reeds zou ik dat afschuwelijk roovershol ontvlucht zijn, hadden mijn zoogenaamde gezellen niet zoo nauwkeurig mijn gangen bespied.

Ofschoon deze jongeling er vermaak in schepte de ontluikende verstandsvermogens van den kleine te ontwikkelen, waagde hij het echter niet hem van God en de eeuwigheid te spreken ; de andere roovers zouden overigens niet geduld hebben, dat hij den knaap van zaken onderhield, die enkel onrust en wroeging in hun hart konden opwekken.

V.

De vlucht uit het roovershol.

Naarmate de kleine Hendrik in jaren toenam, groeide ook zijn nieuwsgierigheid aan, en begeerde hij te vernemen, wat de roovers zooal verrichtten en waarheen zij zich begaven, wanneer zij de spelonk verlieten. Herhaaldelijk had hij reeds verzocht hen op hun tochten te mogen vergezellen, doch telkens ontmoette hij een barsche weigering, of men poogde hem te paaien met de belofte hem een andere maal mede te zullen nemen. Soms trokken zij allen te zamen op roof uit, en dan bleef de knaap met de oude vrouw alleen in de rotsholte achter. De Boheemsche, die met den dag gebrekkelijker werd en zich nog slechts hinkend kon voortsleepen, was steeds knorrig en gemelijk, zoodat haar gezelschap voor den levenslustigen knaap alles behalve aantrekkelijk was. Doorgaans zat zij, met een breed groen scherm vóór de oogen, in haar zetel oud linnen te verstellen of sliep, dat zij snorkte.

Op zekeren dag, dat zij zich met Hendrik alleen in de spelonk bevond, en naar gewoonte in een loomen slaap gedompeld lag, verzamelde de knaap al zijn moed, ontstak een waskaars en waagde zich in den donkeren gang, waarlangs hij de roovers de grot zag verlaten. Hij stapte zoo gezwind mogelijk voort; ofschoon de galerij vrij lang was bereikte hij toch eindelijk de ijzeren deur die den ingang versperde. Doch, daar deze met een stevig slot dicht was gemaakt, had hij schoon er aan te schudden en te schokken, zij was en bleef gesloten. Gansch moedeloos moest hij dus op zijn schreden terugkeeren.

Bij het teruggaan echter had hij bemerkt, dat verscheidene smallere zijgangen, die diep onder den grond schenen weg te schieten, op de groote galerij uitliepen. Zonder zich

lang te bedenken sloeg hij onverschrokken den eersten den besten doorgang in, dien hij ontmoette. Na geruimen tijd, op goed geluk af, te zijn voortgeloopen, zonder ergens een uitweg te bespeuren, ontwaarde hij, tot zijn niet geringen schrik, dat zijn kaars bijna opgebrand was, en hij weldra in de volkomenste duisternis zou verkeeren. Eensklaps scheen het hem, dat in de verte een roodachtig schemerlicht hem tegenglom. Vol blijdschap en brandend van verlangen versnelde hij nog zijn tred. De klaarte nam immer in hevigheid toe, en ten slotte meende hij, op het einde der galerij een groote lichtgevende gestalte vóór zijn oog te zien oprijzen. Al zijn moed bijeen verzamelend, trok hij regelrecht er op af, en bevond zich aldra vóór een rotsspleet, welke het morgenrood liet binnendringen en waardoor hij zonder moeite de onderaardsche krocht kon verlaten. Met een sprong wipte de van vreugde dronken knaap naar buiten ; hij was vrij.

Moeilijk ware het de verschillende gewaarwordingen te beschrijven, die zijn ziel bestormden, wanneer hij, uit dit donkere hol verlost, zich voor 't eerst onder den blauwen hemel bevond, in een bekoorlijke landstreek met bosschen en bergen omzoomd.

Het was in den zomer en nog vroeg in den morgen. De zon stond op het punt haar dagelijksche loopbaan in te treden ; het goud der nog onzichtbare dagtoorts doorgolfde langzaam het geheele Oosten, en verguldde de verhevenste boomkruinen en de spichtige bergtoppen. Ontelbare bloemknopjes, van alle kleur en verscheidenheid, bespikkelden het grastapijt ; tusschen het loover verscholen, gorgelden de vogelen hun lieflijk lied, terwijl vóór hem, in 't midden van dit bekoorlijk dal een groot meer lag, waarvan de effene watervlakte, aan een reusachtigen spiegel gelijk, o zoo tooverachtig fonkelde onder den glans van het heldere morgenrood, en wonderschoon de vormen der omliggende heuvelen en bergen weergaf.

Bij dit ontzagwekkend en voor hem zoo nieuw schouwspel, voelde de knaap zich met verrassing getroffen. Hij scheen uit een langen, loomen slaap op te staan ; hij waggelde op zijn beenen als iemand die nog slaapdronken is, en bleef geruimen tijd, opgetogen van bewondering, stilzwijgend rondstaren.

— Waar ben ik ? murmelde hij eindelijk.... Ach ! wat ruimte ! wat onmetelijke ruimte strekt zich rondom mij uit !.... Hoe heerlijk ! hoe prachtig is het hier !

En toen weer wendde hij den blik op de kruin van een hoog opgeschoten eik, of op een met dennen begroeide rots, of op het meer, zoo glad als een ijsbaan, of op een bloeienden wilden rozenstruik.

Op dit oogenblik rees de zon in volle majesteit van achter een groenenden heuvel en kleurde in prachtigen purpergloed de lichte wolkjes welke om de glansrijke hemelfakkel zweefden, zoodat de kleine Hendrik een oogenblik in den waan verkeerde, dat het uitspansel aan 't branden was geraakt. Hij kon zijn oog van dien lichtgevenden vuurbol niet afwenden. Doch allengs doorboorde de zon de dunne mistwolkjes welke haar omsluierden zonder haar echter te verbergen, en als een gloeiende schijf klom zij hooger den hemel in.

— He ! wat is dat nu ! kreet de kleine nog steeds in verrukking dit natuurwonder met starren blik en opgeheven handen aanschouwend. Wat een wonderlijk licht is dat ?

Doch aldra noodzaakte de toenemende glans der zon hem de oogen er van af te keeren.

Dan waagde hij het eenige schreden voort te gaan, doch hij durfde nauwelijks den voet verzetten uit vrees de lieve bloempjes plat te trappen, waarmede de grond alom als bezaaid was. Eensklaps ontwaarde hij een lammetje, dat onder een wilden rozelaar lag.

— O, een schaap ! een schaap ! riep hij vol vreugde.

En hij snelde er heen om het op te nemen ; doch het dier

ontwaakte, sprong overeind en begon te blaten. De knaap deinsde verschrikt terug.

— Zie dan! het leeft, het spreekt, het loopt, mompelde hij. De lammeren, welke ik in de spelonk heb achtergelaten waren stom en konden zich niet bewegen. Wie mag dit lam hebben leeren loopen en spreken?

Dan wilde hij met het dier een gesprek aanknoopen, en stelde het allerlei vragen, doch, daar het tot alle antwoord immer het zelfde eentonig geluid uitbracht, maakte de knaap zich ten slotte boos.

Juist op dit oogenblik trad de herder te voorschijn. Hij was op zoek naar het vermiste lam uitgegaan, en had het eerst ontdekt, toen de knaap het streelde. Hendrik verschrikte bij de nadering van den jeugdigen herder, doch toen deze hem met een minzamen glimlach begroette, voelde hij spoedig zijn vrees wijken.

— Wat zijt gij een flinke jongen! sprak de kleine snaak, terwijl hij den herder van top tot teen beschouwde, maar, zeg eens, vervolgde hij, op den hemel en het dal wijzend, behoort die hooge, wijde grot u toe? Mag ik hier met u en dit schaap blijven wonen?

De jongeling wist aanvankelijk niet wat de knaap beduiden wou, en dacht, dat hij in de hersens geprikt was. Toen hij eindelijk zijn dwaling inzag, vroeg hij den kleinen vreemdeling, wie hij was en hoe hij in die streek was gekomen. Wanneer de knaap hem verhaald had, dat hij van onder den grond kwam, en verders hem met de handelwijze had bekend gemaakt der oude vrouw en van de mannen met hun ruige baarden, die de spelonk bewoonden, schoot een lichtstraal door des herders geest en een hevige vrees bekroop hem. Evenwel, door medelijden bewogen, nam hij den knaap op zijn eenen arm, vatte het lam onder zijn anderen, en zette het toen ijlings op een loopen, net alsof hem reeds een gansch heir roovers op de hielen zat.

VI.

De vrome kluizenaar.

Er woonde in die bergen een eerbiedwaardige kluizenaar, die ver in jaren was gevorderd, want hij had reeds tachtig lentes achter den rug. Zijn wijsheid en godsvrucht hadden hem de algemeene achting en de genegenheid der bewoners van die streek verworven. Vader Menrad was zijn naam. Tot dien goeden ouderling was 't, dat onze herder nu het gevonden kind bracht. De kluis welke hij bewoonde was tegen de helling van een heuvel gebouwd, dicht bij het meer. Een groepje fruitboomen overlommerde het nederige stroodak, waarop men ten allen kant vale vlokken mos kon bespeuren, die van zijn oudheid getuigden. Rondom de woning strekte zich een tuin uit, waar allerlei fraaie bloemen en nuttige planten in groeiden. Achter de kluis klom een wijnberg op, en daarnaast, langs den voet van den berg, was een korenakker aangelegd ; geen plekje gronds was onbenut gebleven : hier had men een fruitboom, daar een vruchtdragend braamstruikje geplant. Op een boven het meer vooruitspringende rotspunt, verhief zich de kleine kapel, waarboven een rank torentje uitstak ; een in de rots uitgehouwen trap leidde er heen.

Toen de jonge herder met den knaap op den arm, vóór het deurtje der kluis aankwam, trof hij den grijsaard aan onder een appelboom gezeten, vanwaar men het prachtigste vergezicht op het meer en de omliggende landstreek genoot. Hij was verslonden in de lezing van een lijvig boekdeel, dat vóór hem op tafel lag. Zijn lange baard en de weinige haarpijltjes welke zijn gladden schedel omkransten, waren als sneeuw zoo wit, doch op zijn wangen wolkte nog de blos der gezondheid.

Zoodra hij zijn bezoekers bemerkte, rees hij van zijn bankje op, trad hen te gemoet, en onthaalde hen op de hartelijkste wijze. Hij luisterde aandachtig naar het verhaal van den jongen herder, nam het knaapje op zijn knieën, en vroeg het naar zijn naam. Te oordeelen naar hetgeen hij vernam, kon de goede man er niet aan twijfelen, of dit kind moest tot een aanzienlijke familie behooren en was ongetwijfeld door roovers aan zijn ouders ontstolen geworden. Deze gedachte boezemde hem een diep medelijden in met den armen kleine.

— Laat dit kind hier blijven, zei hij na een poos tot den herdersknaap, en spreek nog tot niemand, wie het ook zijn moge, over uw ontmoeting. Ik koester de hoop dit kind nog eensdaags aan zijn ouders te kunnen weergeven; intusschen zal het ten mijnent een veilige schuilplaats aantreffen, waar de roovers het stellig niet zullen komen zoeken, want zij kunnen best gissen, dat hier noch goud, noch kostbaarheden voorhanden zijn, en mijn vermaningen zullen zij wel liefst vermijden.

Hierop zette de kluizenaar zijn bezoekers eenige ververschingen voor, en nadat de herder verzadigd was, nam hij zijn staf weer op ten einde zich naar zijn kudde te begeven. Doch toen de knaap merkte, dat zijn jonge gezel zich bereidde henen te gaan, wilde hij hem wederhouden en klampte zich schreiend aan zijn kleederen vast. Daar de jongeling hem echter beloofde spoedig weer te zullen komen en hem het lammetje ten geschenke liet, kwam de kleine tot bedaren, en betuigde de grootste vreugde over het bezit van dit diertje, dat in zijn oogen een overgroote waarde bezat.

VII.

De zon en de bloemen.

Nadat de jonge herder vertrokken was, deed de grijsaard Hendrik aan zijn zijde neerzitten.

— Zeg eens, vriendje, sprak hij, hebt gij hoegenaamd geen herinneringen meer van uw ouders bewaard?

— Ja wel, wedervoer hem het knaapje, ik heb nog een moeder, en zelfs nog een zeer schoone moeder; zij steekt hier in mijn tasch. Zie maar....

En zoo sprekende haalde hij uit zijn vestzak het kleine medaljon dat hij, in zijn rood marokijnlederen doosje geborgen, had medegenomen. Het arme kind had dit portret nog nooit bij 't daglicht beschouwd; niet weinig was hij derhalve verbaasd over de bevalligheid dier wezenstrekken, de doorschijnendheid van 't kristallen deksel, en het geflonker der diamanten, die het medaljon omzetten; zijn oogen schemerden ervan.

— O! wat is het hier toch helder! riep hij uit. Maar zeg mij eens, vervolgde hij tot den grijsaard, hem tevens op de zon wijzend, wie ontstak daar boven die groote gouden lamp, welke een zoo helder licht rondom ons verspreidt? Haar glans is zoo schitterend, dat ik onmogelijk er kan tegen opzien; ik word letterlijk er door verblind. Zij is heel wat prachtiger dan die, welke in de spelonk brandde. Maar verklaar mij eens, hoe het komt, dat zij immer hooger en hooger klimt. Wanneer ik haar voor het eerst bemerkte, kwam zij ginds van achter die boomen te voorschijn, en allengs is zij zoo hoog gerezen, dat ik haar niet meer zou kunnen bereiken, al klauterde ik ook tegen de verhevenste boomen op. Hoe blijft ze daar toch zóó omhoog hangen, en schuift zij immer voort, zonder dat iemand haar aanraakt?

Ik bespeur toch nergens een koord, waaraan zij zou kunnen vastgehecht zijn of die haar gang zou regelen.... En wie klimt er dan heen om er olie in te gieten ?

— Dit groote en heerlijke licht noemt men de zon, sprak vader Menrad. Het is minstens duizendmaal ouder dan gij, en zet altijd zijn loop voort zonder iemands hulp en zonder dat men het van olie hoeft te voorzien.

— Dat gaat mijn verstand te boven, zei de knaap. Maar... wat lieflijke bloemen hebt gij daar staan ?

En meteen sprong hij van de bank op en ijlde naar een bloemperk.

— O wat zijn ze fraai met blauw, rood en geel beschilderd ! en hoe fijn en netjes zijn die kleine blaadjes uitgeknipt, het eene is niet grooter dan het andere ! Hoe hebt gij het aangelegd om die blaadjes zoo sierlijk uit te snijden, en uit wat stof werden zij vervaardigd ? toch niet uit papier of gaas, zooals ik merk ; zijde zelfs zou er niet kunnen bij vergeleken worden. Hebt gij alleen al die schoone bloemen gemaakt ? O dan zult gij er vrij wat tijd aan besteed hebben !... En zie.... daar loopen, o zoo fijne vezeltjes door ! Om een zoo keurig werk uit te voeren, dient gij oneindig veel geduld, een scherp gezicht en een fijn geslepen schaar bezeten te hebben. Ik kan ook bloemen knippen, doch zij zijn op verre na zoo mooi niet als deze.

Vader Menrad antwoordde hem nu, dat geen mensch dergelijke bloemen kon maken, en zij allen van zelf uit den grond waren opgegroeid. Doch Hendrik wilde hieraan geen geloof hechten.

— Dat kan volstrekt niet ! sprak hij ; ik zou dan nog gemakkelijker kunnen aannemen, dat gij zelf ze hebt vervaardigd.

De ouderling toonde hem hierop een heulbol, schudde dezes ontelbare zaadkorreltjes op zijn opengespreide hand uit, deed hem hun uitnemende fijnheid opmerken, en

legde hem uit, hoe elk dezer korreltjes, aan den grond toevertrouwd, een menigte purperkleurige bloemen voortbracht, zooals hij er vóór zijn oogen zag prijken. Ook alle andere bloemsoorten werden op de zelfde wijze aangekweekt, verzekerde hij. Hendrik keek verbaasd en eenigszins wantrouwend den goeden grijsaard aan, als om zich te vergewissen of hij wel ernstig sprak.

— Welhoe! zeide hij, uit die kleine, dunne zaadkorreltjes zouden zulke groote lieve bloemen spruiten! Maar dan moet een soortgelijk korreltje een nog kunstiger werktuig bevatten dan de prachtige gouden uurwerken, welke ik in de spelonk bewonderde.

— Inderdaad, vriendje, zoo is het werkelijk! bevestigde vader Menrad.

— Maar welk uitstekend kunstenaar heeft dan die zaadjes gevormd? vroeg de knaap; mij dunkt het ware heel wat gemakkelijker al die bloemen uit te knippen dan één enkel dier korreltjes voort te brengen.

Intusschen was het middaguur genaderd; als een schijf van gloeiend metaal brandde de zon aan den donkerblauwen hemel.

— Wat geeft die lamp toch een felle hitte van zich af! riep de knaap uit, en nogtans, zij is zoo ver van ons verwijderd.

De kluizenaar leidde dan het kind tot den appelboom terug, die reeds een verkwikkend lommer over de bank en de tafel uitspreidde.

— O hier is het heel frisch en aangenaam, sprak hij. En naar den appelboom opziende, vervolgde hij :

— Die boom lijkt niet slecht op een groen scherm, dat daar uitgespannen is om ons tegen het al te hevig licht en de te stikkende hitte te beschutten. O! wat is hij wijd uitgetakt en dicht gebladerd! Wel is zijn stam van hout, naar ik bemerk, doch die tallooze blaadjes waarmede zijn kruin bezet is, kunt gij toch niet uitgeknipt hebben; neen dit zou stellig al te veel tijd hebben vereischt!

VIII.

Planten en boomen.

De grijsaard trad nu de kluis binnen en kwam na een poos weer te voorschijn, met brood en melk, waarbij hij voor zijn jongen vriend boter, honig en een sierlijk mandje met blozende appelen voegde, en voor zich zelven eenige wortelen, kruiden, een prachtigen meloen en een karafje met een weinig rooden wijn.

Hendrik liet zich dezen soberen maaltijd goed smaken.

— Maar, zeide hij, hoe komt gij aan al die heerlijke spijzen? Of trekt gij wellicht ook soms op rooftocht uit?

Bij deze argelooze vraag kon de goede ouderling een glimlach niet bedwingen, en hij verhaalde den knaap nu op wat wonderbare wijze alles in de natuur wordt voortgebracht.

— Ziet ge de appelen die in dit mandje liggen, sprak hij, een appel vattend, welken hij zich bereidde te schillen en door te snijden? Welnu die zijn op dezen boom gegroeid; en uit die dunne takjes schieten vruchten genoeg op om er verscheidene groote manden mede te vullen.

— Maar spreekt ge wel waarheid? vroeg hem de knaap op een toon die ten duidelijkste te kennen gaf, dat hij zijn gezegde grootelijks betwijfelde.

Tot alle antwoord tilde vader Menrad het kind op zijn arm, trok een der boomtakken naar beneden en wees hem de nog groene appeltjes aan, welke er in menigte aanhingen.

— Gij kunt u thans door u zelven overtuigen, dat zij uit die buigzame takjes spruiten, zei hij; welnu, op die zelfde takjes groeien die appelen langzamerhand tot zoo groote en schoone gekleurde vruchten aan, als deze welke in het

mandje liggen ; en die groote boom zelf, vervolgde hij, een appel doorsnijdend, is ontstaan uit een pitje zooals dit, hetwelk gij hier aan de punt van het mes kunt waarnemen. Ik heb het pitje in den grond gelegd, waaruit deze boom is opgeschoten ; ik zag hem opgroeien, omringde hem met zorgen, leidde hem op, en thans voorziet hij gedeeltelijk in mijn behoeften. Ieder dezer pitjes kan een dergelijken boom voortbrengen, die, op zijn beurt, meer appelen kan opleveren dan een mensch, — al leefde hij ook honderd jaren, — er zou kunnen eten.

Ook dit brood komt van dergelijke graantjes voort, hernam vader Menrad na een poos, aan kleinen Hendrik eenige graankorreltjes toonend, welke hij uit de kluis had medegebracht. Het gaat met deze korreltjes toe net als met de appelpitten en het bloemzaad ; uit een handvol koren kan men aldus verscheidene brooden verkrijgen al even groot als dat hetwelk hier op tafel ligt.

Vader Menrad legde hem zoo duidelijk mogelijk uit, hoe dit geschiedde, en wees hem al pratend op zijn akker, die vroeger enkel met distels en heidekruid was begroeid en thans met een rijken oogst prijkt. Hendrik snelde er heen, en bevond tot zijn groote vreugde, dat elke aar werkelijk tal van graankorreltjes bevatte.

Zoo is het ook met al de planten gesteld, welke gij hier opmerken kunt, vervolgde de kluizenaar, zoowel die welke in mijn tuin groeien, als diegene welke gij in den omtrek waarneemt. Het gras dat den bodem bedekt, die bloeiende rozenstruiken, die ontelbare korenaren welke boven mijn akker golven, de wijnstokken die langs den heuvel groeien en de wijngaard welke langs de muren mijner kluis oprankt, de pijnen en trotsche eiken, die in het gebergte opschieten, en tot het nederige mos, dat aan den stam van dezen appelboom kleeft ; al deze gewassen vinden hun oorsprong in een nietig zaadkorreltje, of kunnen althans er uit voortgeteeld worden. Al wat hier op tafel

staat, hebben wij aan dergelijke korreltjes te danken. Zonder de kruiden, waarmede de koeien, geiten en schapen zich voeden, zouden wij noch boter, noch melk kunnen winnen. Uit het sap der bloemen halen de bijen den honig, die ons zoo lekker smaakt. De graankorrels verschaffen ons het meel waarvan wij brood bakken, en de druiventrossen den wijn, waarmede wij ons versterken. Al deze groenten en wortelen, de kers, de radijs, de heerlijke meloen, de twijgen waaruit dit mandje is gevlochten, het hout waaruit deze schotels en kommen vervaardigd werden, zelfs deze tafel en de bank waarop wij neergezeten zijn, komen van dergelijke zaadkorreltjes voort. Ik hoefde ze slechts in den grond te planten, om hier een appelboom en ginds millioenen en millioenen korenaren en wijnstokken te verkrijgen, en aldus ben ik er in geslaagd dit verblijf, dat weleer op een wildernis geleek, in een vruchtbaar oord te herscheppen, dat mij thans in overvloed alles verschaft wat tot het levensbehoud noodig is.

Dit alles kwam den knaap recht wonderlijk voor, en was zijn verbaasdheid groot geweest wanneer, bij het verlaten van de onderaardsche krocht al die vreemde voorwerpen zijn blik troffen, nog hooger steeg echter zijn verwondering, toen hij de uitleggingen van vader Menrad aanhoorde.

De immer troostelooze Margriet was in dienst bij brave pachters in het gebergte.

IX.

De waterbron en de regen.

Intusschen had de zon reeds de helft harer dagelijksche baan doorloopen, en allengs begon de schaduw zich over de bloembedden uit te strekken. De hitte had eenige bloemen verschroeid, waarvan de kluizenaar bijzonder veel hield, en ofschoon hij regen verwachtte, wilde hij toch voorzichtigheidshalve zijn lievelingsbloemen besproeien. Hij ging dus een gieter halen, vatte het kind bij de hand en stapte naar de naastbijgelegen bron, die in breede gulpen uit een rotsspleet vloeide.

— Wel ! wat ontspringt er verbazend veel water aan dien steen ! riep Hendrik. En zie, maar altijd stroomt het voort zonder ophouden ! Wie heeft toch al dit water in die rots verzameld, en waar ging men het halen ? Gij diendet die opening dicht te maken, vader, en het water wat zuiniger te gebruiken, anders loopt gij gevaar dit steenen watervat geheel te zien leeg loopen.

Vader Menrad glimlachte en sprak :

— Dit water borrelt reeds even lang uit die rots op, als de zon daarboven de aarde beschijnt. Zonder onderbreking heeft het aldus immer gestroomd, zonder ooit ietwat te verminderen en zonder dat men het hoefde te vernieuwen. Bespeurt gij dien blinkenden plas daar beneden in het dal ?... welnu, dit alles is water.

— Water ! maar ik dacht, dat het een groote spiegel was ! riep de knaap uit. Wel ! wel ! wat wondere dingen verneem ik hier, mijn geest staat er letterlijk bij stil.

De kluizenaar keerde naar den tuin terug en begon de bloemen te begieten.

— He ! houd op ; wat doet gij nu ? galmde Hendrik

verstomd ; gij zult uw lieve bloemen bederven ; al de verf zal er afspoelen.

Menrad glimlachte alweer, en stelde hem gerust met de verzekering, dat bloemen en planten, korenhalmen en wijnstokken, struikgewassen en boomen een eigenaardig leven bezitten en evenveel behoefte hebben aan water, als de mensch aan drank en spijs.

— Maar, bemerkte de kleine, wie haalt hun het noodige water aan ? wie klautert, bij voorbeeld tegen dien steilen berg op, om de boomen te gaan laven, die zijn top bedekken ?

— Daar is mede in voorzien geworden, antwoordde hem de kluizenaar, en gij zult wellicht ondervinden hoe zulks gebeurt, voegde hij erbij, terwijl hij naar den hemel opzag, die met duistere wolken betrokken was.

En werkelijk, pas waren eenige oogenblikken verloopen, of de wolken pakten zich boven het gebergte samen, en de regen begon eerst zacht en vervolgens met kracht neer te vallen. Dit was al weer een wonderbaar verschijnsel voor den knaap.

— Dit is nog zoo slecht niet geregeld, meende Hendrik ; dit spaart u veel moeite, weet ge ? Het water spat, bij het vallen, uiteen, net alsof het door een grooten gieter werd gesprenkeld !... Maar, zeg mij, wie zendt dan die wonderlijk dingen, welke gij wolken noemt ? Wie droeg dit water daarboven en hoe blijft die wolk in de ruimte zweven zonder naar beneden te vallen ?

— Ik zal u dit later alles eens omstandig verklaren, antwoordde hem Menrad.

Dan, het kind hield den blik onafgewend op de wolken gericht en staarde ze na tot zij achter de kim waren verzwonden en de hemel weer opgehelderd was.

De dag liep spoedig ten einde bij het aanschouwen van zooveel ongekende voorwerpen, die Hendrik's blikken nu voor 't eerst troffen, en welke hij met een steeds aangroeiende

vreugde en bewondering gadesloeg. Duizenden zaken, waarvoor wij onverschillig zijn geworden, doordien wij ze dagelijks onder 't oog krijgen, baarden den kleinen Hendrik verwondering en blijdschap, daar hij ze vóór dien dag nooit had gezien. Een groengouden kever op een rozenblad gezeten, een schitterend gevlerkte vlinder, die van bloem tot bloem fladderde; een gestreepte schelpslak, welke, na den regen, tegen een boomstam opkroop; een vlug eekhorentje, dat in de boomen van takje tot takje behendig overwipte; de regendroppelen, welke, op het beweegbare loover, als diamantgruis, onder de zon flikkerden; de nachtegaal, die, op een boom gezeten, in heldere tonen zijn avondlied zong en vervolgens zich tusschen het struikgewas ging verschuilen; de geiten des kluizenaars, die 's avonds van het gebergte afdaalden, kortom alles wat de knaap zag, wekte zijn bewondering op en lokte tal van vragen uit, welke de goede grijsaard steeds met welwillendheid beantwoordde.

Eindelijk zonk de zon aan de overzijde van het meer weg.

— O wee! kreet Hendrik gansch verslagen, daar duikt de prachtige zonnelamp ginds onder het water; zij gaat uitdooven; wij zullen ons in de duisternis bevinden.... Indien wij een andere lamp ontstaken?.... Doch, dit zou ons weinig baten; deze ruimte is al te wijd, opdat zij er een voldoende licht kunne verspreiden.

Vader Menrad stelde hem gerust.

— Wees gerust, vriendje, sprak hij, fluks zullen wij ons ter rust begeven, en om te slapen behoeven wij geen licht. Wanneer wij ontwaken, zal de zon reeds andermaal opgerezen zijn; zij zal weer te voorschijn komen tusschen gindsche bergen, aan de tegenovergestelde zijde waar gij ze thans zaagt verdwijnen. Zóó zet zij zonder onderbreking haar loop in een kring voort, zóó ook verlicht, verwarmt en verlevendigt zij de gansche natuur.

X.

De belangrijkste vraag.

Hendrik kwam weldra terug op de vragen die hij vader Menrad had gesteld, en welke de verstandige kluizenaar met opzet niet onmiddellijk had beantwoord, ten einde de nieuwsgierigheid van den knaap nog meer te prikkelen en zijn weetlust op te wekken.

— Maar, vader, sprak hij, ik begeerde wel te vernemen wie den loop der zon aldus regelt? Wie dat prachtige gewelf bouwde, en het in een zoo schoon blauwe kleur verfde? Wie dit water, dat zoo overvloedig en zonder ophouden uit gene rots spruit, er in heeft vergaard? Wie de vaart der wolken bestuurt en hen in ontelbare waterdroppelen zoo helder als kristral, over de planten doet uitstorten? Wie de vogelen zoo lieflijk leerde kweelen, want zij bezitten toch geen fluitje als ik? Wie zoo schrander is geweest zulke groote bloemen, ja heele boomen op te sluiten in een zoo vernepen zaadkorreltje, dat men planten kan waar men wil? Wie den grond met een tapijt van gras en bloemen bedekte en ons zoovele nuttige en aangename dingen bezorgde? Kortom, wie alles zoo behoorlijk en met zooveel beleid heeft gemaakt en geregeld?

— Gij zijt dus van meening, dat iemand deze wonderbare schikking heeft tot stand gebracht? vroeg hem de ouderling.

— Gewis, hernam hem Hendrik, dit kan immers geen twijfel lijden, en om het te durven betwisten zou men van zijn zinnen beroofd moeten zijn. Ik herinner mij zeer duidelijk, dat de mannen uit het hol eens dagen achtereen arbeidden om hun woning ietwat te vergrooten; zelfs gebeurde het eens, dat de spelonk dreigde in te stor-

ten, en men had alle moeite der wereld om het gewelf door middel van stevige balken te schoren. Doch aan dit uitgestrekte gewelf hier boven onze hoofden bespeur ik geen enkelen pijler, die het zou kunnen onderschragen. De lamp in de spelonk ontvlamde nooit van zelf, wel integendeel, men moest ze zorgvuldig onderhouden en van olie voorzien, anders werden wij in de diepste duisternis gedompeld. Ook het watervat dienden wij veeltijds aan te vullen, wilden wij geen gevaar loopen van dorst om te komen. En dan, ik weet bij ondervinding wat al moeite het vergt een enkele bloem uit te knippen, te schilderen en op te maken, wat al geduld en handigheid er toe vereischt is! Ik besef derhalve volkomen, dat al die fraaie dingen die ik hier om mij heen ontwaar, niet door menschenhanden kunnen voortgebracht zijn; doch wie hun maker is, ziedaar wat ik gaarne zou te weten komen.

Thans, nu die nog onbeschaafde knaap zoo levendig getroffen was door de grootheid, de schoonheid en de wijze inrichting der wereld, dat zijn jeugdig hart, beheerscht door de tallooze en gewichtige weldaden, welke alom zich vóór zijn blikken vertoonden, van verlangen brandde om Hem te leeren kennen, die al die natuurwonderen had voortgebracht, — thans achtte de eerbiedwaardige grijsaard den tijd gekomen om hem over God te spreken, zijn almacht, wijsheid en goedheid. Hij verzamelde dus eenige oogenblikken zijn gedachten en ving toen met bewogen stem, volgenderwijze aan:

— Ja, mijn lief kind, er bestaat werkelijk een Wezen, dat alle dingen heeft geschapen, en dit Wezen, hetwelk oneindig wijs, goed en machtig is, dit Wezen waaraan alle menschen het bestaan zijn verschuldigd heet *God, onze Vader in den Hemel.*

Groot was stellig des kinds aandoening geweest, toen het dien morgen uit de spelonk tredend voor de eerste maal het opgaan bijwoonde der zon, die door haar wel-

doende stralen de gansche natuur verlichtte en verlevendigde; doch heviger nog was de ontroering, welke zijn ziel aangreep bij de plechtige openbaring des vromen kluizenaars. De gedachte aan God, Schepper en Regeerder van het Heelal, kwam als een rijzende dageraad de duisternissen verdrijven, die zijn geest omnevelden en vervulde hem met een wonderlijk licht. De gansche schepping kwam hem prachtiger en verhevener voor, want allerwege schouwde hij op de tallooze weldaden, welke een liefdevolle Vader met kunstige hand uitstrooide.

— Ja, mijn zoon, vervolgde de kluizenaar, alles wat zich aan uw oog voordoet, werd door God geschapen. Hij is het, die dit prachtige blauwe gewelf heeft gebouwd, dat wij hemel noemen; Hij die de zon haar licht schonk en haar loop bestuurt, opdat dit hemellichaam ons de wonderheden zijner werken zoude ontsluieren, ons bij onzen arbeid lichten en door zijn warmte de vruchten der aarde tot rijpheid brengen, even als 't vuur onze spijzen gaar kookt. Hij is het, die het water uit de rots doet springen en het uit de wolken laat neersijpelen, ten einde onzen dorst te laven en de gansche natuur te verfrisschen; Hij die onder onze voeten dit heerlijke grastapijt met ontelbare bloempjes bespikkeld, uitspreidt. Door zijn almacht gaf Hij aan bloemen en planten kleur en geur. Door zijn wil levert de aarde ons brood in overvloed op, en de bergen den kostelijken wijn. Hij behangt de boomen met vruchten van allerlei soort. In de groenende dalen teekent Hij den loop der beken af, en in de rotsspleten en de holten der boomen bewaart Hij ons den honig. Hij schiep den boom wiens lommerrijke takken ons des zomers verkoelen, en wiens hout, tijdens den winter, ons verwarmt. Hij leerde de vogelen zingen, wier verscheidenheid van zang ons oor bekoort. Het schaapje, dat aan uw voeten graast, bedekte Hij met die malsche wol waaruit onze kleederen worden geweven; Hij verleent ons al wat wij tot ons onder-

houd noodig hebben. Alles vormde Hij zoo schoon en prachtig, opdat wij ons in het beschouwen zijner werken verlustigen en Hem beminnen zouden; en indien wij ons door een zuiver leven er toe waardig betoonen, zal Hij ons eens tot Zich roepen in een veel uitgestrekter oord dan hetgeen wij bewonen en waar bestendige en nog zoetere vreugden dan hier beneden ons zullen beschoren zijn. Ofschoon wij Hem thans niet zien, slaat Hij ons echter gade, want Hij is alom tegenwoordig; Hij hoort tot de geringste onzer woorden en doorgrondt zelfs onze verborgenste gedachten. Wij kunnen ons op elk oogenblik, zoowel bij nacht als bij dag tot Hem wenden, Hem onze gebeden toesturen, Hem in onzen nood ter hulp roepen, want Hij regelt en bestuurt al de voorvallen van ons leven. Hij verloste u uit het rotshol en deed u den herdersknaap ontmoeten, die u in mijn armen voerde. Kortom, Hij is onze opperste Weldoener en beste Vriend, onze Meester en Vader.

Hendrik luisterde met de grootste aandacht naar de woorden des grijsaards. Hij hing letterlijk aan de lippen van den kluizenaar, en diepe aandoening beroerde zijn hart. Middelerwijl was de nacht ingevallen. De maan, tot alsdan bleek en nauwelijks zichtbaar, doorbrak de nevelachtige wolkjes welke er om heen zweefden en rees helder en blinkend boven het meer op, terwijl myriaden sterretjes ten allen kant aan het uitspansel kwamen pinkelen. De stille, doorschijnende watervlakte geleek een ruimen spiegel, waarin het heldere beeld der maan en der starren wonderschoon werd weerkaatst; men zou gezegd hebben een tweede hemelgewelf rustend op den wijden waterplas. Geen windje ruischte door het geboomte; de plechtigste stilte heerschte in de natuur.

Een ongekende zielsaandoening overmeesterde nu den knaap. De kluizenaar nam dit oogenblik te baat, voegde de handen samen, sloeg het oog ten hemel en zeide met luider stem een roerend gebed op. Ook het kind hief den

blik hemelwaarts, stak zijn gevouwen handjes op, herhaalde woord voor woord des grijsaards aanroeping, en toen deze geeindigd was, voegde het uit eigen beweging er bij :

Ik dank U nog, o goede God, mij uit dit afschuwelijk

Roovers aan den ingang hunner spelonk.

rotshol verlost en tot dezen goeden man geleid te hebben, die mij leerde U te kennen, te beminnen en te aanbidden.

Menrad vatte hierop den knaap bij de hand en trad de kluis binnen, waar hij hem een zacht leger van mos opsloeg, waarover hij een tapijt uitspreidde, en dekte hem toen met zijn mantel behoorlijk toe.

XI.

Een reisje door het gebergte.

Den ganschen zomer verbleef de kleine Hendrik bij vader Menrad. De goede ouderling nam zich voor des kinds hart en geest te vormen; hem zekere uitdrukkingen en kwade gewoonten af te wennen, welke hij bij de roovers had aangenomen, en door een sober voedsel en vooral door het veel de gezonde berglucht te laten inademen, zijn gezondheid te herstellen, die, door zijn langdurig verblijf in de krocht, wel eenigszins geschokt was geworden. Weldra herwon de knaap zijn krachten, en zijn wangen sierden zich met den frisschen blos der jeugd.

Toen de herfst ingevallen was, besloot vader Menrad, die weleer veel streken had doorreisd en tal van beroemde steden bezocht, andermaal den reisstaf op te nemen en zich onder de menschen te begeven, ten einde te beproeven of hij Hendrik's ouders niet zou kunnen opsporen. Op het verzoek des kluizenaars stemde de vader van den herdersknaap, die het ouderlooze kind naar de kluis had gevoerd, er in toe den kleine ten zijnent te laten inwonen, tot vader Menrad hem zou komen terughalen. Thomas, zoo heette de man, was een rechtschapen en verstandig pachter, op wiens voorzichtigheid men zich ten volle kon verlaten. Alvorens zijn reis aan te vangen, zou Menrad dus den knaap tot den braven landman geleiden, die op twee mijlen afstand der kluis, aan de andere zijde van den berg woonde.

Op een morgen dat de hemel wolkeloos was, wekte vader Menrad den knaap, toen de dag nauwelijks in het Oosten stipte, en beiden begaven zich naar de kapel, die aan de kluis paalde, waar zij een vurig gebed stortten

voor het welslagen der ontworpen reis. Vervolgens ontbeten zij ; de kluizenaar borg eenige mondbehoeften in zijn knapzak en men begaf zich op weg. Hendrik, die niet weinig verheugd was eens andere streken te zien, huppelde vroolijk aan de zijde des ouderlings. Zij liepen voort langs eenzame bergpaden, alleen aan herders en gemzenjagers bekend. Met den middag bereikten zij een steile rots, waarboven een kudde geiten graasde. Zij rustten er in de schaduw uit en gebruikten een licht middagmaal.

Het zoontje van den geitenhoeder had hen intusschen opgemerkt en kwam nu vader Menrad de hand kussen.

— Welhoe ! riep Hendrik bij 't zien van het knaapje in de hoogste verbazing uit, zijn er dan nog andere kleine menschen ?... En ik die meende, dat ik op aarde eenig van mijn slag was !... Zeg, komt ge met ons mede ?

De jonge herder verzocht vader Menrad om de gunst zijn reispak te mogen dragen ; en gedrieën vervolgden zij hun weg. Hendrik had het zoo druk om met zijn jeugdigen reisgezel te praten, dat hij nauwelijks aandacht gaf op hetgeen langs de baan merkwaardigs kon voorkomen.

Weldra kwamen zij in een bekoorlijke vallei, waarin een aantal schapen weidden, die aan den landbouwer toebehoorden tot welken vader Menrad zich begaf. Hendrik legde een uitbundige vreugde aan den dag bij het zien van verscheidene kleine lammeren, die hoogstens een paar weken oud konden zijn ; hij streelde ze en gaf hun de zoetste namen.

Terwijl vader Menrad het dal doortrok, keek hij naar alle kanten rond of hij nergens den bewaker der kudde zou bespeuren. Eindelijk ontwaarde hij tegen de helling van een heuvel waaruit een heldere bron sproot, een jonge dochter in het gras neergezeten. Zij was geheel en al in 't wit gekleed en een groene hoed met breede overhellende randen bedekte haar hoofd. In de eene hand hield

zij haar herdersstaf en in de andere een boek waarin zij met aandacht te lezen zat. De grijsaard, hierover verbaasd, naderde tot het meisje. De uitdrukking van haar wezen getuigde van een ongemeene zachtheid gemengd met een diep gevoel van zwaarmoedigheid. Zij had vóór dien dag den kluizenaar nooit ontmoet, doch meermaals had zij hem hooren noemen, en aan de beschrijving welke men haar van den heiligen man Gods had gegeven, herkende zij hem nu dadelijk. Zijn kleeding en zijn eerbiedwekkend voorkomen konden haar overigens desaangaande niet den geringsten twijfel laten. Zij rees dan bij zijn verschijning dadelijk op en groette hem eerbiedig.

— Gij zijt vermoedelijk nog niet lang met de bewaking dezer kudde belast, lief kind, zei Menrad, want toen ik onlangs met uw meester sprak, gewaagde hij van u niet.

— Inderdaad, pas sedert drie dagen ben ik hier in dienst getreden, gaf zij ten antwoord, doch sinds jaren reeds hoed ik de kudden in het gebergte.

— Van waar zijt gij afkomstig, wat mag toch de oorzaak wezen der diepe neerslachtigheid welke op uw gelaat vergroeid schijnt? vroeg de grijsaard verder.

Bij deze woorden van den kluizenaar barstte de jonge herderin in tranen los.

— Helaas! snikte zij, ik ben wel ver van hier geboren; een onbezonnenheid heeft mij in het ongeluk gestort. Ik stond in dienst bij voortreffelijke meesters, die mij hun eenig kind hadden toevertrouwd, een bevallig, aanminnelijk wichtje; ik was lichtzinnig genoeg het één oogenblik te verlaten, en roovers namen mijn kortstondige afwezigheid waar om het kind op te lichten. Door wanhoop en leedwezen gedreven, ontvluchtte ik het huis mijner meesters, daar ik niet langer de smart kon aanzien der rampzalige moeder, wier troostelooze droefheid mij een gedurig verwijt was, en ik kwam in deze bergen een schuilplaats

zoeken. Sindsdien leef ik hier in eenzaamheid, God, elk uur van den dag biddend, het onheil te willen herstellen dat ik onvrijwillig stichtte, medelijden te hebben met de arme moeder en met mij zelve en haar met haar kind het verloren geluk terug te schenken. Ja, ik durf van 's Heeren barmhartigheid die gunst verhopen ; Hij zal zich nog eenmaal door mijn berouw en mijn tranen laten bewegen !

Vader Menrad was diep ontroerd.

— Mijn dochter, sprak hij met trillende stem, ik geloof dat God uw gebed verhoord heeft.

En het medaljon, dat Hendrik hem ter hand had gesteld en dat hij, uit meerdere voorzorg, bij zich droeg, te voorschijn halend, hield hij het de jonge herderin vóór met de woorden :

— Kent gij deze beeltenis ?

Een luide gil van verwondering en vreugde bonsde op uit de keel der jonge dochter.

— Genadige Hemel ! galmde zij, 't is het portret van mevrouw de gravin von Eichenfels, de moeder van het door de roovers meegevoerde kind.

Hendrik kwam op het geroep van het meisje toegeloopen en bleef een wijl sprakeloos en verbaasd dit hem onbekende wezen aanstaren. Vervolgens op medelijdenden toon :

— Waarom weent ge ? vroeg hij aan de herderin. Lijdt gij honger ? Ziehier brood en een appel, laat het u maar goed smaken !

— Aanschouw dit kind, sprak de grijsaard, het is de knaap, die samen met dit portret door de roovers werd medegenomen.

Dit onverwacht geluk baarde het meisje een zoo onmatige vreugde, dat zij meende dat het hart haar in den boezem ging breken ; zij zonk, met de handen ten hemel geheven, op de knieën neer en riep uit :

— Dank, o God van goedheid, duizendmaal dank, Gij hebt dus eindelijk mijn gebed verhoord.

En toen weer recht springend, drukte zij het kind in vervoering aan haar hart en besproeide het met haar tranen.

— Hendrik ! lispelde zij, mijn allerliefste, is het geen droom ? zijt gij het wel werkelijk ! O ja, geen twijfel is mogelijk, gij zijt het evenbeeld van uw doorluchtigen vader. Even helder is uw blik, even vriendelijk uw gelaat ! Ach ! wat zal uw moeder verheugd zijn ! Kom, kom toch spoedig, laten wij haar gaan troosten !

De goede ouderling kon zijn tranen niet bedwingen.

Hierop begaven Menrad, Margriet en Hendrik zich onverwijld naar de hoeve van den landbouwer, die slechts op een halve mijl gaans van daar was afgelegen. De kleine geitenhoeder zou intusschen een wakend oog over de grazende schapen houden.

— Zijn dit nu mijn ouders ? vroeg Hendrik toen hij den pachter en diens vrouw op den dorpel hunner woning zag verschijnen om hen te verwelkomen.

Op het ontkennend antwoord, kon de knaap zijn spijt niet ontveinzen ; zij zagen er toch zoo goedhartig en minzaam uit, betuigde hij, dat hij zijn gansche leven in hun gezelschap zou willen slijten.

Na eenige spijs genuttigd te hebben, vervolgden zij hun reis, ditmaal vergezeld door den zoon des pachters. Met het vallen van den avond verlieten zij het gebergte en bereikten een vrij aanzienlijk dorp in een wijd dal gelegen. Hendrik kon van zijn verbazing niet bekomen bij het zien van die menigte huizen. Zij brachten den nacht in het dorp door, en 's anderendaags, bij het krieken van den morgen, klommen zij op een huifkar, welke zij van een landman hadden gehuurd en zetten aldus hun tocht voort. Zij rekenden vóór den derden dag op het kasteel van Eichenfels aan te komen.

XII.

Het onverwacht bezoek.

Den eersten dag liep de reis zonder meldenswaardige ontmoetingen af. Hendrik schepte een ongemeen vermaak in de beweging van het voertuig ; de boomen, dorpen en gehuchten die voor hen schenen weg te vliegen, stemden hem tot luidruchtige vroolijkheid.

Telkens als hij in het verschiet een kasteel zag oprijzen, vroeg hij of het nu eindelijk Eichenfels was.

Den tweeden dag bereikten zij met den dalenden avond, een dicht woud, dat niet al te best befaamd stond. De wegen waren er zoo ongebaand, dat zij slechts met de grootste moeite voortkwamen. Tot overmaat van tegenspoed, rees een geweldige wind op ; de regen begon bij stroomen neer te plassen en een pikdonkere nacht spreidde zich over het aardrijk uit. Onze reizigers werden dus verplicht een schuilplaats te zoeken in een eenzame herberg, midden in het woud. Zij haastten zich te avondmalen, en begaven zich toen onverwijld ter rust, ten einde 's anderendaags met den kriekenden morgen weer te been te zijn. Van vermoeienis uitgeput, vielen de reizigers spoedig in een diepen slaap, behalve vader Menrad. Deze, die den kleinen Hendrik in zijn kamer had genomen, waakte en bad bij den schijn eener waskaars.

Eensklaps ontstond te middernacht een schrikverwekkend gerucht aan de deur der herberg. Terwijl men op deuren en vensterblinden bonsde, als om ze aan stukken te slaan, bulderden verscheidene ruwe mannenstemmen, tusschen vloeken en bedreigingen, dat men hun dadelijk zou openen. Bij dit rumoer rilden allen wakker. Juist toen vader Menrad zijn kamer verliet om naar de oorzaak

van dit geraas en getier te gaan vernemen, kwam Margriet hem te gemoet geijld.

— Ach ! kreet zij gansch ontsteld, vermoedelijk zijn het de roovers, die den jongen graaf andermaal komen oplichten !

De kluizenaar legde haar het stilzwijgen op en ging naar beneden. De waard was mede zeer verschrikt en durfde de ontijdige bezoekers niet binnen laten. Middelerwijl gingen deze met beuken voort, en dreigden de deur in te loopen, bijaldien men niet opende.

Menrad, die een moedig en vastberaden man was, zeide nu :

— Weest niet bang ; de deur kan ons weinig beschutten, doch God zal ons beschermen. Beproeven wij, of we niet door zachtheid die lieden tot rede kunnen brengen !

Hij opende derhalve. Vier forsche, hoogstaltige kerels, van top tot teen gewapend, stormden de woning binnen. Een hunner hield een brandende toorts in de hand.

— Wij moeten al de kamers en bedden in oogenschouw nemen, spraken zij op gebiedenden toon, onze overste volgt ons van dichtbij met tal onzer makkers en de gansche woning dient te zijner beschikking te staan.

— Maar wie dan is uw meester ? vroeg hun de kluizenaar.

Hoe groot was niet zijn verbaasdheid, toen hij vernam, dat het Frederik von Eichenfels was, Hendrik's vader. Deze, van zijn ernstige wonde hersteld, had het leger niet willen verlaten alvorens de vrede geteekend was. Eindelijk was het rustig geworden, en thans keerde hij met zijn wapengezellen naar zijn slot terug. Deze tijding vervulde eenieder met blijdschap. Men beijverde zich aan die koene krijgslieden alle mogelijke zorgen te besteden, en deze door dit minzaam onthaal verteederd, werden, op hun beurt vriendelijker en vertrouwelijker. Zij verontschuldigden zich over de ietwat brutale wijze, waarop zij te werk

waren gegaan, en wierpen de schuld op het ijselijke weder. — Men mocht het een krijgsman niet al te euvel duiden, meenden zij, dat hij bij dergelijken storm en plasregen, geen lust gevoelde langer onder den blooten hemel te verwijlen dan het volstrekt noodzakelijk was.

Hierop verhaalden zij hoe zij, in het woud verdoold geraakt, wellicht hun weg niet meer zouden hervonden hebben, hadde een pinkend lichtje, dat hen uit de herberg tegenblonk, hun niet tot baken verstrekt.

De kluizenaar, gewoon tot in de geringste gebeurtenissen de wegen der Voorzienigheid te erkennen en te aanbidden, werd levendig getroffen, toen hij vernam dat het 't licht was der kaars, waarbij hij zoo diep in den nacht zat te bidden, dat den graaf naar deze woning had gelokt, waar hij zijn zoon terugvinden zou. Ook liet de vrome grijsaard niet na God voor deze gelukkige ontknooping, uit ganscher harte, een vurige dankzegging toe te sturen.

XIII.

De vreugde van een liefdevollen vader.

Eindelijk kwam de graaf aan. Het was een man hoog en fraai van gestalte, met een voornaam uiterlijk en beschaafde manieren. Hij groette den kluizenaar met de grootste minzaamheid en noodigde hem uit hem naar zijn kamer te volgen, waar hij den goeden ouderling aan tafel naast zich deed plaats nemen. Vervolgens een flesch ontkurkend van zijn eigen wijn, welke men intusschen had gehaald, schonk hij den grijsaard eerst in, en, naar voorvaderlijk gebruik, met hem klinkend :

— Hartelijk welkom hier aan mijn tafel, eerwaarde, sprak hij ; zoudt ge wel willen gelooven dat, na een zoo afmattenden rit, door een zoo helsch weder als wij dezen avond kregen, het in 't geheel niet onaangenaam is een behoorlijke schuilplaats aan te treffen, waar men zich, bij een goed vuurtje, eens terdege kan verwarmen ? Uw vriendelijk gezelschap is mij echter nog welgevalliger. Uw eerbiedwekkend gelaat spreekt rechtschapen- en gulhartigheid uit, en gij boezemt mij een zoo groot vertrouwen in, dat ik u verzoek u mijn hart te mogen openen... Zooals gij zult opgemerkt hebben, zijn al mijn lieden verblijd, daar zij na een langdurigen en bloedigen krijg, naar hun haardsteden kunnen terugkeeren. Ik, hun aanvoerder, ben alleen droefgeestig gestemd ; zonder dat ik mij de reden ervan goed kan verklaren, voel ik mij door een inwendige smart verteerd ; iets als een naar voorgevoel schijnt mij te voorspellen dat, bij mijn tehuiskomst, mij een jobstijding wacht.... Mijn vrouw is welvarend, ik weet het, doch betrekkelijk mijn zoontje verkeer ik in de hevigste onrust. Sedert lang heeft mijn gade in haar brieven, mij niets

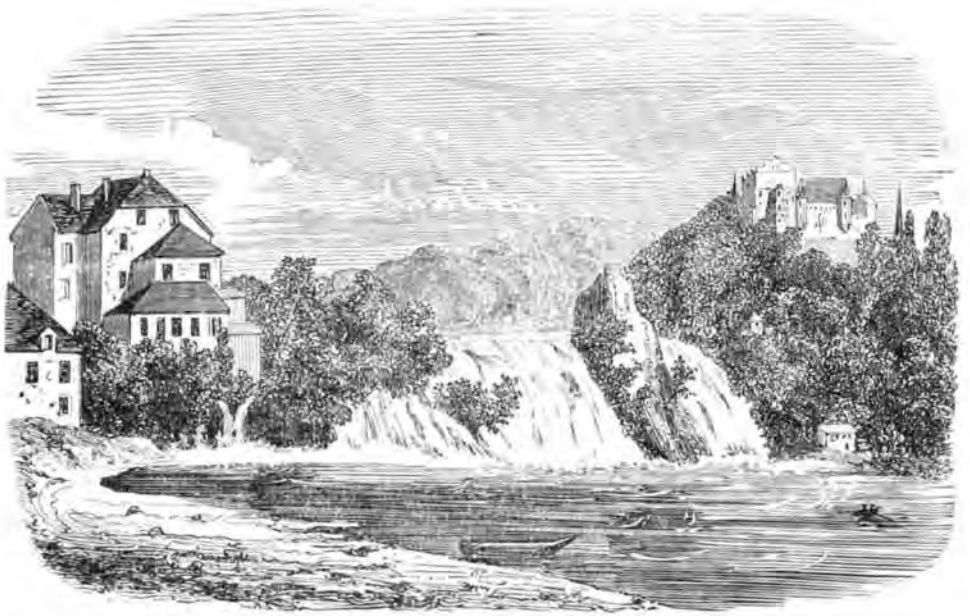

Het slot van Eichenfels en zijn aanhoorigheden.

stelligs meer nopens dit kind medegedeeld, en in haar jongste schrijven drukte zij zich zelfs op een zoo dubbelzinnige wijze uit, dat het was alsof ze mij tot het vernemen van iets ijselijks wou voorbereiden. Sindsdien knaagt de onrust wreedelijk aan mijn hart, en, wat er ook van zij, vurig verlang ik de volle waarheid te kennen... Vader Menrad, gij die met veel voorname heeren en ridders moet in kennis staan, — want weleer waart gij mede een koene krijgsman, — zeg mij, ik bid u, is u op uw tochten door deze landstreek, niets ter oore gekomen omtrent de bewoners van het slot van Eichenfels ?

Een uitdrukking van zalige vreugde verlichtte bij deze vraag des kluizenaars aangezicht.

— Stel allen kommer ter zijde, heer graaf, antwoordde hij hem, ik kan u troostelijke berichten mededeelen ; uw zoon is welvarend ; nooit ontmoette ik, voorwaar, een zoo aanminnelijken knaap.

— Gij kent hem dus ? viel de graaf hem op blijmoedigen en tevens nieuwsgierigen toon in de rede.

— Wel stellig ! klonk des ouderlings antwoord, doch eerst en vooral dien ik u de zonderlinge lotgevallen van uw zoontje te melden, tijdens uw lange afwezigheid.

En Menrad vertelde aan den graaf alles wat hem betrekkelijk den roof van het kind bekend was, en tot staving der echtheid van zijn gezegde, hield hij hem het medaljon voor met het portret der gravin.

— Ja, dit is wel werkelijk haar beeltenis ; sprekend is de gelijkenis ! mompelde de graaf ; maar zou de frissche blos der gezondheid en jeugd heden nog haar wangen sieren ?... Arme vrouw ! wat moet zij geleden hebben !.... Doch, zeg mij, eerwaarde, waar verblijft mijn zoon op den huidigen stond ?

— Hier onder dit dak, antwoordde vader Menrad zacht.

— Welhoe ! kreet de graaf, zoo driftig van tafel opspringend, dat zijn stoel achterover sloeg, hij zou zoo dicht

in mijn nabijheid zich bevinden !... Ach ! vader, waarom mij dit zoo lang verzwegen ? Ik bid u, breng mij toch spoedig in zijn tegenwoordigheid.

Vader Menrad vatte de kaars en leidde den graaf naar zijn kamer, waar de kleine Hendrik rustig op een bed was ingesluimerd. De onschuld blonk op zijn lief gelaat ; hij geleek voorwaar een slapenden engel, zoo schoon was hij. De graaf kon zich niet verzadigen den knaap te aanschouwen ; tranen van aandoening en blijdschap sprongen uit zijn oogen.

— O wat bevallig knaapje, murmelde hij, en wat is het flink opgegroeid !... Ach ! beste vrouw, thans eerst bevroed ik den zin uwer brieven ! Wat eindeloozen dank ben ik u verschuldigd, daar ge mij onbewust liet van een gebeurtenis, die mij in de diepste wanhoop hadde gedompeld !... Hendrik, dierbare Hendrik, riep hij met luider stem, tevens de hand van den knaap grijpend en hem hartstochtelijk omhelzende, ontwaak, kind lief, hier is uw vader.

Hendrik wreef zich de oogen uit en staarde verbaasd op den graaf. Hij was nog zoo slaperig, dat hij nauwelijks zijn oogleden kon oplichten. Allengs kwam echter een blijde lach om zijn lippen zweven, en geheel ontwakend, kreet hij op vreugdevollen toon :

Ach ! zijt gij het ? vader lief, en heeft moeder u vergezeld ?...

De graaf tilde het kind in zijn armen, en drukte het, onder het storten der zoetste tranen aan zijn hart.

— De Voorzienigheid is 't die u gered heeft, o mijn zoon ! stamelde hij ; nooit zal ik God naar behooren kunnen danken voor de onschatbare gunst, welke Hij mij heden bewijst. O eerbiedwaardige grijsaard, wat ben ik u al verschuldigd ! mijn gansche vermogen zou niet toereikend zijn om u het goede te vergelden aan mijn zoon besteed !

Middelerwijl was Margriet eveneens de kamer binnengetreden. Ofschoon zij onuitsprekelijk verheugd was om

het gebeurde, bleef zij evenwel ietwat bedeesd ter zijde staan. Toen de graaf haar bemerkte, verzocht hij haar naderbij te treden, stak haar vriendschappelijk de hand toe en moedigde haar door eenige vriendelijke woorden aan.

— Wat de roovers betreft, sprak hij met verontwaardiging, die zullen met mij af te rekenen hebben, en de rechtvaardige straf hunner euveldaden zullen zij niet ontloopen.

Hij beval hierop aan zijn moedigste wapenlieden, de bandieten op te sporen, gevangen te nemen en stevig geboeid naar zijn burg van Eichenfels te voeren. Toen hervatte hij zijn gesprek met zijn zoon en zou het wel stellig tot den morgen voortgezet hebben, hadde vader Menrad hem niet doen opmerken, dat allen de grootste behoefte hadden aan rust, ten einde des anderendaags hun reis naar het kasteel te kunnen voortzetten.

XIV.

De gelukkige moeder.

Terwijl deze heuglijke gebeurtenissen plaats grepen, bracht de goede gravin haar droeve dagen in ware eenzaamheid en grievend hartewee, op het slot van Eichenfels, door. De mare dat de vrede gesloten was had haar aanvankelijk een groote vreugde gebaard, daar zij thans de hoop mocht koesteren haar gemaal eerlang te zien wederkomen. Doch een overweging had al haar vreugde vergald en haar tranen opnieuw doen vloeien.

— Ach! wat ben ik toch diep rampzalig! klaagde zij. Die tijding, welke voor allen een bron van zoete genoegens is, baart mij onzeglijke smarten; de vrouw van den geringsten onzer leenmannen voelt haar hart van vreugde popelen bij de gedachte aan den aanstaanden terugkeer van haar echtgenoot, en ik, och arme! kan aan dien stond niet denken, zonder van angst ineen te krimpen. Ach! wat een dolk zal hem door het minnend vaderhart gaan! Waar zal ik ooit den moed halen hem die gruwelijke gebeurtenis te openbaren! Helaas! voor ons beiden is op aarde geen geluk meer te vinden; smart, treurnis, hopeloosheid is alles wat nog in onzen levenskelk overblijft!

Immer was zij ten prooi aan een onbeschrijflijke gejaagdheid; zij kon nergens rust of vrede genieten. Nu eens doolde zij in de verschillende kamers van het kasteel rond, dan weer begaf zij zich ter slotkapel of doorliep met haastigen tred den tuin. Waar zij zich ook bevond, steeds verhief zij haar hart tot God in het gebed. Alleen de gedachte, dat de Almogende 's menschen levenswandel bestuurt en Hij tot zelfs de meest hopelooze zaken tot een goed einde weet te brengen, indien zulks met zijn aan-

biddelijken wil overeenstemt, schonk haar eenigen troost.

Op zekeren dag, dat zij zich alweer in het somberste gedeelte van haar tuin in een priëel had teruggetrokken om er, naar gewoonte, te bidden, te weenen en te zuchten, hoorde zij eensklaps haastige voetstappen naderen ; zij wendt het hoofd om en herkent in de toesnellende... Margriet, die met de overige reizigers zooëven op het kasteel was aangekomen, en nu regelrecht naar de plek kwam geijld, waar de gravin, in haar droefheid verslonden zat. Bij het zien harer voormalige dienstmeid en vooral nog van de blijdschap die van haar gelaat afstraalde, glom een vonk van hoop in het kwijnend oog der gravin. De jonge meid scheen haar een geluksbode te wezen, door den Hemel haar toegestuurd.

— Mevrouw, juichte het meisje, zoodra zij de gravin bespeurde, o mijn goede, dierbare meesteres, wat heuglijke tijding ik u aanbreng ! Uw teergeliefde zoon Hendrik is nog in leven ; eerlang zult gij hem in uw armen kunnen drukken.

Juist meende Margriet haar alles omstandig te verhalen, toen vader Menrad het priëel binnentrad. Hij had zich gehaast vooruit te loopen, ten einde de gravin op de vreugde van het onverhoopte wederzien voor te bereiden. Hij wist zich met berekende doelmatigheid van deze taak te kwijten. De hoop binnen weinige dagen haar echtgenoot en haar kind te mogen omhelzen deed de gravin van blijdschap schier waanzinnig worden.

Zij overlaadde vader Menrad met dankbetuigingen en zegenwenschen, en noodigde hem uit haar naar het kasteel te volgen, om er van zijn vermoeienissen uit te rusten. Zij bestemde hem de kamer, die zij voorheen met haren Hendrik had betrokken.

Toen zij de deur dezer kamer opende, — groote God ! wie zal haar verrassing en vreugde beschrijven ! — daar stond de graaf met zijn zoon op den arm vóór haar. Het

kind op den grond zetten en met uitgebreide armen op zijn gemalin toesnellen was het werk van één oogenblik.

— Mijn dierbare echtgenoot! mijn lief kind! waren de eenige woorden welke de gravin kon uitbrengen, zoo groot was haar ontsteltenis.

En als bezwijmend viel zij in de armen van haar gemaal. Geruimen tijd bleef zij aan zijn borst weenen zonder eenige taal te kunnen vormen; ook haar kind hield zij lang en liefderijk aan haar hart geprangd en besproeide het met de zoetste tranen.

Eindelijk zich uit deze omhelzing losrukkend, riep zij uit:

— Nu ik nog deze zalige vreugde mocht beleven, wil ik gaarne sterven! Hoe wonderbaar toch zijn de beschikkingen van Gods Voorzienigheid. Ik ijsde en beefde bij de gedachte u zonder onzen zoon te moeten ontvangen, en zie, gij zelf voert hem op dezen blijden stond, in mijn armen terug. O mijn God, mijn gansche leven zal niet voldoende zijn om u mijn dank te betuigen.

Toen de gravin eenigszins van haar toomlooze vreugde was bekomen, verhaalde Hendrik haar wat hem sinds hun scheiding al was wedervaren, en dit met zooveel levendigheid, dat hij nu eens tranen uit de oogen zijner moeder perste en dan weer een glimlach op haar lippen lokte. Hij maalde haar vooral in treffende kleuren de zonderlinge gewaarwordingen af, welke hij had ondervonden, toen hij, langs de rotsspleet de spelonk verlatend, zich plotseling in de vrije natuur verplaatst zag. Met niet minder vuur beschreef hij den indruk, welken vader Menrad's woorden op zijn gemoed maakten, toen de goede ouderling hem voor 't eerst van God sprak.

— Voorwaar! bemerkte de graaf nu, ik zou bijna geneigd zijn den wensch te uiten, dat ook mijn kinderjaren evenzoo mochten voorbijgegaan zijn. Inderdaad, wij zijn dermate gewoon aan al het schoone, dat ons op aarde omringt, dat onze ziel, als 't ware, er onverschillig aan wordt. O! indien

het ons ware gegeven Gods werken eerst dan te aanschouwen, wanneer wij tot onze jaren van verstand zijn gekomen, niet genoeg zouden wij dien zoo prachtigen hemel, die zoo bekoorlijke aarde kunnen bewonderen, niet genoeg onze erkentelijkheid uitdrukken jegens Hem, die al deze heerlijkheden wrocht.

Algemeen gezicht op de heerlijkheid van Eichenfels.

— Schoon en verheven zijn, voorwaar, uw gevoelens, mijn edele gasten, meende vader Menrad, doch wat wij vooral uit de geschiedenis van den kleinen Hendrik kunnen leeren is, dat Gods wijsheid, goedheid en liefde zoo klaar in de schepping uitschijnen, dat zelfs een kind zich niet kan wederhouden er hulde aan te brengen.

XV.

De straf der roovers.

Enkele dagen later keerden de wapenlieden, door den graaf ter nasporing van de roovers uitgezonden, op het slot terug, en voerden de gansche bende, welke zij zoo gelukkig waren geweest geheel voltallig in hun hôl te verrassen, gevankelijk mede. De booswichten waren twee aan twee vastgeketend ; een wagen met tal van kisten beladen, die de geroofde voorwerpen bevatten, en waarop de oude Boheemsche vastgebonden lag, sloot den stoet.

Na de verdwijning van den kleinen Hendrik hadden de roovers hoegenaamd geen opzoekingen naar het kind ingesteld. Immers, daar zij bij hun terugkomst de ijzeren deur stevig gesloten hadden gevonden en de spleet in de rots hun onbekend was, zoo dachten zij, dat de knaap wellicht in een der tallooze afgronden van de oude steengroef te recht was gekomen of wel in de eene of andere bouwvallige gaanderij, onder een instorting verpletterd werd. De weg die naar de rotsspleet leidde was zoo zeer vervallen en gevaarlijk, dat de roovers zich nooit er in hadden durven wagen om te onderzoeken, waar hij op uitliep, en het kwam niet een hunner in den geest, dat het kind langs daar kon ontvlucht zijn.

Niet weinig waren zij dus verbaasd, toen zij het voorplein van het kasteel opstappende, den jongen graaf naast zijn vader op de stoep bemerkten ; zij konden maar niet begrijpen, hoe de knaap hun ontloopen was zonder de ijzeren deur open te breken.

En wij die meenden, dat niemand ons in list en moed den loef kon afsteken, morde de hoofdman wrevelig,

daar worden wij nu door een kind beschaamd gemaakt en in 't net gebracht. 't Is om te barsten van spijt!

— Ja, mompelde een der muzikanten, die bij den roof van het kind tegenwoordig was geweest, wij lichtten dien knaap op, wanende ons aldus in den nood een redmiddel te verschaffen, en wij bekomen juist het tegendeel : zijn ontvoering is 't die ons in het verderf stort. Zoo waar is het, dat hij, die uit een kwade daad eenig voordeel meent te trekken, zich meestal deerlijk misrekent.

Wat Willem betrof, den jongen roover, die zich steeds zoo voorkomend en dienstvaardig jegens Hendrik had getoond en wiens hart nog niet geheel was verdorven, hij zei :

— 't Is God, die de vlucht van dit kind begunstigd heeft, en al moest het mij 't leven kosten, toch ben ik recht verheugd dat het gered werd. Vroeg of laat, altijd straft God het kwaad en beloont het goed. Zoo zien wij nogmaals deze woorden verwezenlijkt, die mijn moeder mij zoo vaak voorhield : « Al verborg een misdadiger zich in den schoot der aarde, toch zou de goddelijke Rechtvaardigheid hem met haar wraak er weten te treffen. »

Wanneer Hendrik tusschen de geboeide roovers, ook den armen Willem bespeurde, die hem steeds zoo vriendelijk had bejegend, voelde hij zich door medelijden getroffen en smeekte dringend zijn vader hem genade te schenken. De graaf antwoordde hem, dat hij voor 't oogenblik, zich tot niets kon verbinden, doch dat deze jongeling intusschen met de grootste welwillendheid zou behandeld worden. Daar het gerechtelijk onderzoek bewees, dat Willem nooit zijn handen in iemands bloed had gedoopt en hij veeleer de dienaar der booswichten was geweest dan zelf een roover, zoo werd hem het leven gespaard, doch het vonnis luidde, dat hij tot het einde zijner dagen in een gevangenis zou opgesloten blijven. Door zijn machtigen invloed wist de graaf die strenge straf echter te doen wijzigen en er werd bepaald, dat de jongeling naar

een verbeterhuis zou gestuurd worden, waar hij verblijven zou, tot hij overtuigende bewijzen van leedwezen zou geven ; dan zou men hem toelaten tot zijn nabestaanden terug te keeren.

Al de andere roovers bestegen het schavot, waar zij hun ontelbare misdaden met hun leven boetten. De Boheemsche werd tot eeuwigdurenden dwangarbeid veroordeeld. De gestolen voorwerpen werden, voor zooveel doenlijk, aan hun rechtmatige eigenaars teruggegeven, en de overige, op last van den graaf, openbaar te veil gesteld. Met de opbrengst ervan werd een weeshuis gesticht.

Margriet bleef als dienstmeid op het slot wonen, waar zij, na lang lijden, nu geruste en vroolijke dagen sleet. Joris, de tuiniersjongen, van wien in het begin dezer geschiedenis gewag werd gemaakt, en die sinds lang om zijn vadsigheid en zorgeloosheid uit zijn dienst was ontslagen geworden, — verviel tot de diepste ellende en stierf een vroegtijdigen dood, gevolg zijner losbandige levenswijze. De jonge herder keerde met rijke geschenken overladen, naar zijn ouders in het gebergte terug.

De graaf en de gravin drongen er sterk op aan, dat vader Menrad bij hen zou blijven. Voor enkele dagen wilde de goede ouderling in hun wensch toestemmen, doch voor altijd van zijn kluizenaarsleven af te zien, neen, daartoe was de vrome man niet over te halen.

— De weinige dagen, die mij nog overblijven, verlang ik uitsluitend aan den dienst van God te besteden, sprak hij, en alleen in de eenzaamheid kan ik mij ongestoord daaraan toewijden. Lang genoeg heb ik in de wereld verkeerd, en bij ondervinding weet ik, wat zij ons schenken kan. Zich door het gebed en het beoefenen der goede werken tot een beter leven voorbereiden, is op mijn leeftijd, wel het verstandigste wat men verrichten kan.

Op het punt staande te vertrekken, schonk de eer-

biedwaardige ouderling zijn zegen aan den graaf, de gravin en den kleinen Hendrik. Allen smolten in tranen weg. Slechts met moeite kon men den knaap van den kluizenaar scheiden. Weenend klampte hij zich aan diens kleederen vast. Het gansche gezin begeleidde den deugdzamen man tot aan het rijtuig van den graaf, dat aan het einde der laan op hem wachtte. Men hielp hem instijgen, drukte hem voor het laatst de hand en toen de koets begon voort te rollen, zeide hij nog met een van ontroering bevende stem :

— Vaartwel, goede vrienden, vaartwel ! Gods zegen zij met u. Daarboven in den Hemel zien wij elkander weer !

EINDE.

INHOUD.

		Blz.
I.	Kinderen verzorgen is engelenwerk . . .	5
II.	Een kleine ongehoorzaamheid met een groote ramp gestraft	8
III.	Moedersmart	11
IV.	Het rooversholl	14
V.	De vlucht uit het rooversholl	19
VI.	De vrome kluizenaar	23
VII.	De zon en de bloemen	25
VIII.	Planten en bloemen	28
IX.	De waterbron en de regen	32
X.	De belangrijkste vraag	35
XI.	Een reisje door het gebergte	40
XII.	Het onverwacht bezoek	45
XIII.	De vreugde van een liefdevollen vader . .	48
XIV.	De gelukkige moeder	53
XV.	De straf der roovers	57